NOWINY ŚPIEWACZE

ORGAN OKRĘGU VII. W. Z. ŚPIEW.

Rok I | Marzec 1939 | Nr 3

Wydawca: Zarząd Okręgu VII Wlkp. Zw. Śp. Kępno — Redakcja i administr. Ostrzeszów księgarnia „Rozwój", Tel. 21 — Redaktor: Ignacy Rozmarynowski, Ostrzeszów, ul. Marsz. Piłsudskiego 6
Współpracownicy: Aleksander Fleige, Kępno i Stanisław Sarnowski, Ostrzeszów
Warunki przedpłaty: Rocznie 2,40. pojedyńczy numer 0,20 zł — Konto bankowe: Bank Ludowy Ostrzeszów, P. K. O. 212 900 — „Nowiny Śpiewacze" ukazują się 15-go każdego miesiąca

Z piękna pieśni naszej!

„Piosenko! — smutki rzucić trzeba, co życie daje, w górę skroń!
Za użyczony okruch chleba, ku nowym zorzom, śpiewko —
dzwoń.
Uderz w weselny ton rozświtu, w pierś pełną wiary nutę tchnij,
Zapal jutrzenkę w ciemniach bytu, o powij tęcza, słonkiem
siej!
(Z „Do Pieśni“ — ks. K. Kleina).

Pieśń — braterstwem serc

Odwieczną prawdą, nurtującą w narodzie naszym, jest gorące umiłowanie pieśni, która wyraża nastrój duszy naszej. Sunąc przez gościnne knieje naszej wsi, radość wstępuje w serca nasze, kiedy z oddali słyszymy wesołe melodie, płynące z duszy pastuszka wiejskiego, lub też, gdy wstępując w progi pochylonej chatki kmiecej, wesoła dziewoja nuci melodie, pełne nadziei o przyszłości. Całość dostrzegamy dopiero wówczas, kiedy znajdziemy się w skromnym modrzewiowym kościółku, gdzie rozmodlony lud śpiewa nasze przepiękne pieśni ku czci Najświętszej Pani.

Śpiewa nasz ukochany lud, śpiewa i skowronek unoszący się nad polami naszej Matki-Ojczyzny, śpiewa i miasto pełne wrzawy i świstu fabryk.

Przez pieśń — jedno wspólne braterstwo serc.

Przypatrzmy się teraz wynikom tej pieśni, owym śpiewom płynącym z duszy Polaka! Wynikiem dostrzegalnym to liczne zastępy śpiewacze zogniskowane na naszym terenie w Wielkopolskim Związku Śpiewaczym.

Przyjaźń ludzi, zcementowana wysiłkiem w wspólnej organizacji śpiewaczej, tworzy nastroje i uczucia przyjazne, łącząc serca i myśli nasze.

Obserwując to rodzinne życie śpiewacze, tak dobrze zorganizowane w naszym powiecie przez zarząd okręgowy z siedzibą w Kępnie, z radością stwierdzamy, że wszelkie nasze poważniejsze wspólne przejawy życia naszego — upiększa śpiew, wykonany przez zorganizowany chór.

Prawie dwadzieścia zespołów śpiewaczych naszego okręgu, rozsianych od prastarej ziemi śląskiej aż do modrej Prosny, od prastarego grodu Kazimierzowskiego, po przez ziemie zroszone krwią bohaterską o wolność naszej ziemicy, nuci pieśń religijną i narodową, krzewi śpiew ludowy — tworząc braterstwo serc.

Dzięki sprężystości zarządu okręgowego, przy pomocy życzliwego obywatelstwa oraz poparciu władz kościelnych, samorządowych i szkolnych — nie ma dziś prawie większej miejscowości, gdzieby nie rozbrzmiewała pieśń w zorganizowanym kole, pod dyrekcją gorliwych w pracy pp. nauczycieli, czy ofiarnych pp. organistów.

Z chlubą patrzymy dziś na naszą brać śpiewaczą, z radością przysłuchujemy się śpiewom, płynącym z istniejących chórów.

Trudno wprost wyliczyć tę przeogromną zdobycz, jaką posiadamy przez częste występy chórowe, przedstawienia amatorskie, zabawy śpiewacze itp., jaką dają chóry okręgu VII-go.

Do dalszej więc pracy bracia śpiewacy! Do poświęcenia i wytrwałości w szeregach Kół śpiewaczych.

Niech rosną szeregi kępińskiego okręgu śpiewaczego!

F. W.

ZYGFRYD KLAUS

Praca dyrygenta w chórze

Lekcje chóru

II

W poprzednim artykule omówiłem dział ćwiczeń głosowych i intonacji czyli brzmienie chóru. Dzisiaj omówię dalsze momenty pracy dyrygenta na lekcjach śpiewu. Jednym z nich to dykcja, czyli wymowa tekstu pieśni.

Tekst pieśni należy ćwiczyć po ogólnym omówieniu utworu. Najpierw czytamy tekst zwyczajnie, następnie z zastosowaniem rytmu danego utworu. Nie powinniśmy utrwalać akcentów tekstu bez zastosowania rytmu pieśni. Rytm i słowo to dwa składniki w pieśni, które powinny iść ze sobą w parze. Dlatego też w przygotowywaniu pieśni powinny mieć miejsce także ćwiczenia rytmiczne. Dokładne opracowanie strony rytmicznej utworu — to połowa pracy nad pieśnią. Przy śpiewie powinniśmy zwracać uwagę na to, by wyrazy były dokładnie wymawiane, żeby zgłoski wyrazów się nie zlewały, by zciszanie słabej części taktu nie odbywało się kosztem niedomawiania końcówek.

Po dokładnym wyćwiczeniu rytmu i melodii pieśni przystępujemy do wykończania utworu. Na to wykończenie składają się dwa fragmenty: frazowanie i dynamika. To są najwięcej zaniedbane momenty na lekcjach śpiewu. Dyrygenci często lekceważą te sprawy, a czasem nie wiedzą jak się do

tego zabrać. Frazowanie — to inaczej podział utworu na zdania muzyczne. W muzyce tak jak w mowie mamy różne zdania, które wyrażają myśl muzyczną. Innymi słowy muzyka przemawia do nas swoimi zdaniami czyli frazami. Jaka będzie wymowa tych zdań, takie wrażenie wywoła u nas dany utwór muzyczny. Dynamika — to zmiany natężenia głosu: zciszanie, wzmacnianie, zwalnianie lub przyspieszanie melodii. Frazowanie i dynamikę stosujemy zwykle razem. Wyodrebniwszy daną fazę muzyczną, nadajemy jej odpowiednie natężenie głosu. Podobnie postępujemy z następną frazą, wreszcie łączymy wszystkie frazy i słuchamy, jak wypada całość. Frazowanie i dynamika utworu musi być przez dyrygenta dokładnie przemyślana. Jest to najtrudniejsza część pracy dyrygenta w chórze, gdyż wymaga ona dużo inwencji własnej. Tu też leży cały artyzm wykonywanej pieśni, jest to jakby egzamin zdolności muzycznych dyrygenta.

Na zakończenie pragnę jeszcze dać jedną radę co do lekcji chóru. Lekcja chóru nie powinna trwać dłużej, jak 90 minut. Lepiej zorganizować więcej lekcyj jednogodzinnych w tygodniu, aniżeli urządzać jedną lekcje, trwającą 3 godziny. W pomoc dyrygentowi przychodzi podświadomość, która utrwala ćwiczone melodie. Nie należy nigdy zrażać się tym, że na lekcji jakaś pieśń nie wychodzi. Doza cierpliwości może tutaj dużo zdziałać. Ileż to razy na próbie przed występem chór zrobi fiasko, a występ udaje się świetnie. Są to już sprawy od nas niezależne.

Trudno w ramach artykułu omówić wszystkie momenty pracy dyrygenta w chórze, gdyż w zależności od utworu będą one różnorodne. Tu jednak trzeba przyznać, że praca ta nie jest łatwa i, żeby naprawdę postawić chór na poziomie artystycznym, trzeba dużo zapału, cierpliwości i poświecenia.

(Dalszy ciąg nastąpi)

Zebranie delegatów VII Okręgu

Zebranie delegatów, którego program podano w nr 2 „Nowin" odbyło się w sobotę, 25 lutego w Hotelu Polskim w Kępnie. Obecnych było 23 delegatów. Zastąpione były następujące Koła: Tow. Śpiewu Kępno, „Echo" Kępno, „Dzwon" Ostrzeszów, Baranów, Bralin, Doruchów, Rychtal, Laski, Trzcinica, Domasłów, Kierzno i Podzamcze. Nie przybyli delegaci: z Grabowa, Marszałek, Olszowy, Trębaczowa i Miechowa. Jest to pierwsze zebranie od kilku

lat, na którym nie było kompletu. Po zagajeniu i stwierdzeniu obecnych wygłosił prezes sprawozdanie za rok ubiegły. Prezes stwierdził, że brak zjazdu okręgowego w ubiegłym roku wpłynął niekorzystnie na żywotność chórów i podniósł intensywną pracę pewnych chórów. Omówił sprawę wydawnictwa miesięcznika i zachęcił do wzięcia udziału w tegorocznym zjeździe okręgowym. Dyrygent okręgowy w swym sprawozdaniu zwrócił uwagę na celowość pracy komisji artystycznej, składającej się ze wszystkich dyrygentów. Wreszcie skarbnik zobrazował stan wpływów i wydatków, a druh Kiełmiński z ramienia komisji rewizyjnej wniósł o udzielenie zarządowi pokwitowania.

Sprawę zjazdu okręgowego, mającego się odbyć w tym roku, załatwiono po dyskusji jednomyślnie. Zjazd okręgowy odbędzie się 18 maja w Ostrzeszowie w grodzie Kazimierza Wielkiego. Ponieważ dojazd do Ostrzeszowa dla pewnych kół jest bardzo utrudniony, proponowano uruchomić na ten dzień specjalny pociąg, który ułatwi kołom przejazd i przyczyni się do udania zjazdu. W czasie zebrania prezes udekorował zasłużonego działacza dh. Kutznera z Bralina odznaką honorową zjednoczenia trzeciego stopnia. Delegat z Baranowa zwrócił uwagę na obchód 20-lecia istnienia tego koła w Baranowie, dokąd zapraszał sąsiednie koła na uroczystość w początku maja. W końcu pobudził dh. dyrygent okręgowy do składania ofiar na nagrobek ku czci śp. Barwickiego. W czasie zebrania powitano serdecznie przybyłego dh. dyrygenta okręgu VI Kowalskiego z Ostrowa. Po dwugodzinnych obradach prezes zamknął zebranie.

Komunikaty Okręgu VII

W porozumieniu z powiatowym inspektorem szkolnym p. Kienem i za jego pośrednictwem otrzymały wszystkie szkoły powszechne po 1 egzemplarzu „Nowin Śpiewaczych". Z zadowoleniem stwierdzamy, że pp. nauczyciele w naszej organizacji śpiewaczej biorą wybitny udział jako prezesi i dyrygenci chórów. Wysyłając do szkół powszechnych nasze „Nowiny Śpiewacze" pragniemy pp. nauczycielom zwrócić uwagę na ten miesięcznik, który ma być odbiciem i propagatorem ruchu śpiewaczego w pow. kępińskim. Z tej racji wyrażamy życzenie, aby pp. nauczyciele nie tylko nadal kontynuowali pracę społeczną w organizacji śpiewaczej, lecz przysporzyli nam nowych twórczych sił. Do „Nowin Śpiewaczych" prosimy przesyłać piosenki ludowe z terenu, które nigdzie nie są jeszcze wydane. Ludzie na wsi śpiewają swoje pieśni z pamięci.

Piosenki te z czasem giną bezpowrotnie. Dlatego należy gromadzić wszystkie piosenki ludowe w powiecie kępińskim. A pp. nauczyciele mają w gromadzeniu piosenek pracę ułatwioną, gdyż mają bezpośredni kontakt z ludem. Zachecamy wiec goraco do współpracy.

Składki i sprawozdania roczne

Ponownie upominamy się o zapłacenie składek na rzecz związku i okręgu. Następujące koła winny natychmiast wpłacić: Trębaczów 5,—, Kierzno 10,—, Miechów 10,—, Laski 5,—, Rychtal 10,—, Bralin 15,—, Marszałki 10,—, Domasłów 5,—, Grabów 25,—. Sprawozdań rocznych nie nadesłały następujące koła: Kierzno, Miechów, Trębaczów, Marszałki i Grabów. Jakiś nieporządek wkrada się do tych kół.

Z kroniki chórów okręgu VII

Trzcinica. W niedzielę, dnia 5 lutego br. urządziło Koło Śpiewu w Trzcinicy w sali p. Malika „Wieczór Pieśni" połączony z przedstawieniem amatorskim pt. „Kasine wesele" — widowisko regionalne w 3 aktach z tańcami i śpiewami.

Na wstepie chór odśpiewał „Hasło" Nowowiejskiego. W pierwszych dwóch częściach programu chór pod batutą swego dyrygenta dh. Audy odśpiewał szereg pieśni ludowych w układzie 4-głosowym na chór mieszany. Przepiękne melodie jak również i wykonanie utworow licznie zebrana publiczność nagrodziła oklaskami. Podkreślić wypada, iż praca dyrygenta oraz gorliwość śpiewaków przyczyniły się do osiągnięcia sukcesu i nadania wykonaniu utworów odpowiedniego poziomu.

Na zakończenie drugiej części programu prezes okregowy p. Fleige z Kępna złożył chórowi w imieniu zarządu okręgowego podziękowanie za trud i mozoł, położony około urządzenia tej wspaniałej imprezy, życząc dalszych sukcesów. Następnie wręczył dyrygentowi p. Audzie dyplom odznaki honorowej stopnia trzeciego, przyznany mu przez radę naczelną Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych w Warszawie za zasługi położone około krzewienia idei śpiewaczej i pieśni polskiej.

W trzeciej części programu zespół teatralny odegrał przedstawienie amatorskie pt.: „Kasine wesele". Na całość pięknego widowiska złożyły się następujące fragmenty wesela: rozpleciny, ślub i oczepiny. Piękne melodie, wykonane tak w partiach solowych

jak i chórowych przy akompaniamencie p. Audy jak i swobodna gra amatorów, dały świetnie sharmonizowaną całość. Efektowne były również stroje krakowskie i dekoracje sceny. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna w zamkniętym kole. Reasumując wrażenie z tej imprezy wypada powinszować Kołu Śpiewu „Lutnia" osiągnietego sukcesu i zachęcić do dalszej pracy.

Łaski. W styczniu odbyło się tutaj walne zebranie Tow. Śpiewu im: Paderewskiego, na którym wybrano nowy zarząd w składzie następującym: prezes — Kalis Idzi, zastępca prezesa — Maryniak Tadeusz, sekretarz — Trzesicki Jan. skarbnik — Gawlik Stanisław. Dyrygenturę objął p. Klaus Zygfryd. Na wystosowaną odezwę nowego zarządu do poszczególnych osób powiększono dotychczasowy chór. który liczy obecnie około 60 członków. Chór pracuje intesywnie, dowodem czego był już ostatni występ publiczny na akademii żałobnej w Łaskach ku czci śp. Ojca św. Piusa XI. gdzie odśpiewano pieśń „W mogile ciemnej". Podkreślić należy. że chór ten cieszy się ogólnym uznaniem ze strony społeczeństwa miejscowego.

Ostrzeszów. Tegoroczne walne zebranie Tow. Śpiewu „Dzwon" zagaił z uwagi na chorobę prezesa delegat z okręgu p. prof. Rozmarynowski, dyr. okręgowy. Do protokółu powołano p. M. Kalwińskiego. W obecności 37 członków złożyli członkowie zarządu swe sprawozdania. Chór w ciągu roku z uwagi na brak odpowiedniego lokalu był mało czynny. Mimo to brał udział z pocztem sztandarowym na wszystkich uroczystościach kościelnych i narodowych. Z kolei członkowie zarządu złożyli sprawozdania ze swej działalności a reprezentant okręgu zaapelował do gremnialnego abonowania „Nowin Śpiewaczych". Po udzieleniu zarządowi absulotorium, przystąpiono do wyboru nowego zrządu, w skład którego weszli pp.: St. Sarnowski — prezes, W. Stachowiak — wiceprezes, Cz. Golicki — sekretarz, Tyrakowski — skarbnik, Graf i Balcarek — członkowie. Chorążym wybrano ponownie p. M. Marszałka, a podchorążymi pp. Gruszkę i Spychalskiego. Dyrygentem pozostał nadal nauczyciel p. Kosmala. Następnie omówiono tegoroczny zjazd śpiewaczy oraz wyznaczono terminarz lekcyj, które odbywać się będą w lokalu p. Hendrykowskiego w każdy poniedziałek i czwartek

Trzcinica. W ubiegłym miesiacu odbyło się w Trzcinicy w salce szkolnej walne zebranie Koła Śpiewu „Lutnia". któremu przewodniczył dh. Tuczek przy obecności około 50 członków. Po załatwieniu różnych spraw wstępnych członkowie ustępującego zarządu zdawali sprawozdanie z całorocznej działalności, z którego wynikało, że Koło mimo napotkanych trudności rozwija się znakomicie. Członków Koło liczy 72, w tym 45 czynnych i 27 wspiera-

jących. Zebrań miesięcznych odbyto 6 i 1 walne, lekcyj 91. Wystąpiono z chórem 22 razy, biorąc udział we wszystkich uroczystościach kościelnych, akademiach i innych imprezach kulturalno-oświatowych, urządzonych w tutejszej gromadzie i okolicy. Wyćwiczono 40 nowych utworów, w tym 29 religijnych i 11 świeckich. Obrót kasowy w roku sprawozdawczym wynosił w dochodach

Chór męski „Dzwon" Ostrzeszów z okazji wręczenia odznaki honorowej II stopnia dyr okr. VII Okr. dh. prof. I. Rozmarynowskiemu w obecności delegatów Związku, Okręgów i Kół Śpiewaczych

227,24 zł, w rozchodach 158,15 zł, pozostaje na rok następny 69,07 zł. Na wniosek przewodniczącego komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi pokwitowania i przystąpiono do wyboru nowego, w skład którego weszli pp.: kierownik szkoły Bachorz Karol — prezes, Malik Jan — wiceprezes, Żłobiński Leon — sekretarz, Pielesówna Leokadia — zastępczyni, Durka Leon — skarbnik, Anda Jan — dyrygent. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Papior Jan, Nawrot Mieczysław i Żłobiński Stanisław. Następnie omówiono szereg spraw bieżących, po czym prezes podziękował obecnym za liczny udział w obradach i zamknął zebranie hasłem „Cześć Pieśni".

Z kraju i z zagranicy

25 lat działalności śpiewaczej

Z okazji 25-letniej działalności prezesa związku śpiewaczego w Westfalii, dh. Jakuba Przybylskiego z Essen (Niemcy), redakcja „Nowin Śpiewaczych" zasyła niestrudzonemu prezesowi i pionierowi ruchu śpiewaczego życzenia dalszej owocnej pracy dla tak gorąco umiłowanej pieśni polskiej.

Ignacy Paderewski w Ameryce

Ignacy Paderewski wyjechał na turnee koncertowy do Ameryki. Mistrz da 22 koncerty i podróżować będzie własnym wagonem pulmanowskim doczepianym do pociągu w miarę potrzeby. Koncert odbędzie się w dniu 19 marca w Chicago w teatrze „Auditorium". Polonia amerykańska już obecnie przygotowuje się na przyjęcie sędziwego artysty i męża stanu.

Prof. Stanisław Wiechowicz laureatem Państwowej Nagrody Muzycznej

Tegoroczną nagrodę muzyczną Ministerstwa W. R. O. P. sąd konkursowy w składzie pp. rektora E. Morawskiego, prof. K. Sikorskiego, prof. B. Woytowicza, dr St. Lidzki-Śledzińskiego, prof. Wł. Raczkowskiego uchwalił większością głosów na posiedzeniu w dniu 10 lutego br. przyznać prof. Stanisławowi Wiechowiczowi z Poznania za całokształt działalności muzycznej. Redakcja „Nowin Śpiewaczych" przesyła p. prof. Wiechowiczowi serdeczne gratulacje.

Koncert Chóru Nauczycielskiego w Poznaniu

Dnia 19 lutego br. odbył się w Poznaniu koncert wokalny Chóru Nauczycielskiego pod dyr. dyr. naszego Związku dh. profesora Raczkowskiego w auli 32 szkoły powszechnej na Wildzie przy szczelnie zapełnionej sali słuchaczami. Wykonano utwory Maklakiewicza, Kazury, Maszyńskiego, Mayznera, Szeligowskiego i laureata tegorocznej nagrody muzycznej St. Wiechowicza. Solistami miłego koncertu byli pp. M. Lipowska (sopran) i F. Kosakowski (bas). Akompaniował dyskretnie dyr. chóru.

Lista zabronionych pieśni w Niemczech

Kierownicy szkół i prezesi kół śpiewaczych w Niemczech otrzymali listę zabronionych pieśni, których tekst lub melodia stworzona została przez Żydów. Obok zakazu popularnej pieśni „Loreley" na indeksie umieszczono melodie Mendelsohna, Mosentahla, Straussa Oskara i innych.

Nowe Wydawnictwa

W. Rapacki. — „Szeregowcy na urlopie". Komedia muzyczna w 3 aktach. Cena 2,10 i muzyka 1 zł.

Arentowicz. — „Skarb w jeziorze". Sztuka ludowa z śpiewami w 3 aktach. Cena 2,10 zł i muzyka 0,70 zł.

Księgarnia Cebulski — wydała sztukę teatralną Anczyca: „Błażej opętany" w jednym akcie ze śpiewami. Cena za egzemplarz 3 złote.

Hławiczka i Baranowska-Borowa. — „Moja piosenka". Podręcznik dla IV kl. szkół powszechnych stopnia I. Cena 1 zł. Do tegoż przewodnik metodyczny dla nauczyciela — 0,70 zł.

Pomarański Zygmunt. — „Pieśń o wojnie i na wojnie", pisana na 4 głosy męskie a capella. Część II — zeszyt I.

Powyższe wydawnictwa do nabycia w księgarni „Rozwój", Ostrzeszów.

Rozpowszechniajcie Nowiny Śpiewacze

Czcionkami Drukarni Spółkowej w Kępnie